

	Силабус освітнього компоненту КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ Освітня програма: Політологія Спеціальність: 052 Політологія Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Рік навчання: 2026-2027 Семестр: VI
Структурний підрозділ	Кафедра політології та філософії, історичний факультет
Викладач: 	ПІБ: Плахтій Маріанна Петрівна Посада: доцент кафедри політології та філософії Вчений ступінь: кандидат філософських наук E-mail: marianna.plakhtiy@kpnu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус №2 (вул. Татарська, 14), кафедра політології та філософії. Профайл викладача: http://politkaf.kpnu.edu.ua/plakhtij-marianna-petrivna/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=OryS5VcAAAAJ&hl=uk https://orcid.org/0000-0001-6789-7711
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=25303
Статус дисципліни	вибірковий освітній компонент загальної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна.
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ Використання здобувачами вищої освіти в освітньому процесі інструментів ШІ чітко визначено “Положенням про використання штучного інтелекту в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка”, введено в дію наказом в.о. ректора від 02 вересня 2026 р., № 144-ОД. URL: https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/vi ew
Що будемо вивчати?	Освітній компонент «Критичне мислення» спрямований на формування навичок раціонального аналізу інформації, побудови переконливої аргументації, чіткого формулювання та відстоювання власної позиції. Курс навчає виявляти маніпуляції, оцінювати вірогідність джерел, уникати когнітивних і логічних помилок, а також підвищує загальну інтелектуальну культуру та академічну доброчесність здобувачів.
Чому це треба вивчати?	У сучасному інформаційному суспільстві вміння фільтрувати дані є ключовою життєвою та професійною навичкою (soft skill). Вивчення курсу формує універсальний логіко-методологічний базис для засвоєння інших дисциплін, допомагає розбиратися у складній термінології, працювати з медіатекстами, виявляти приховані контексти й аналізувати причинно-наслідкові зв'язки під час прийняття рішень.

Яких результатів можна досягнути?	Знання (що будете знати): основи теорії критичного мислення та закони формальної логіки; види та структуру аргументації, критерії істинності висловлювань; поширені логічні помилки, когнітивні упередження та еристичні прийоми маніпуляції; методи критичного читання, аналізу та верифікації інформації (фактчекінг). Уміння та навички (що будете вміти): будувати послідовні, визначені та доказові міркування; критично оцінювати інформаційні джерела, розрізняти факти, думки та судження; виявляти логічні помилки й маніпуляції у публічних виступах, медіа та дискусіях; ефективно вести суперечку, застосовувати некоректні та коректні прийоми полеміки у межах етики.
Як можна використати набуті знання та уміння?	В академічній сфері: для написання курсових, кваліфікаційних робіт, наукових статей та успішної участі у наукових дискусіях. У професійній діяльності: для прийняття обґрунтованих рішень в умовах невизначеності, вирішення складних проблем (complex problem solving), розробки стратегій і ведення ділових переговорів. У повсякденному житті та медіаспоживанні: для захисту від дезінформації, фейків, когнітивних пасток та психологічного тиску під час комунікації.
Зміст дисципліни	Критичне мислення та логіка. Помилки і різновиди помилок. Основні логічні закони правильного мислення. Критичне мислення та логічні операції над поняттями. Критичне мислення і логічні характеристики судження. Логічна характеристика складних суджень. Критичне мислення і теорія умовиводу. Різновиди умовиводів. Логічні помилки умовиводу. Аргументація. Види аргументації. Правила й помилки аргументації. Еристика. Прийоми та засоби суперечки
Методи навчання	Словесні та наочні: інтерактивні лекції, демонстрації, презентації. Практичні та інтерактивні: аналіз кейсів (case-study), метод проблемного викладу, дискусії, дебати, роботу в малих групах (brainstorming), критичний аналіз текстів (close reading) та верифікація фейків (fact-checking).
Інформаційне забезпечення	Основні джерела: 1. Плахтій М. П., Сулятицька Т. В. Критичне мислення: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Комп'ютерно-інформаційна лабораторія історичного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, 2024. 56с. 2. Конверський А. Критичне мислення: підручн. для студ. навч. закладів вищої освіти усіх спеціальностей. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: ЦУЛ. 2020. 368 с. 3. Козаченко Н.П. Критичне мислення: граничні підходи та оптимальні шляхи. Актуальні проблеми духовності. Вип. 18. Кривий Ріг, 2017. С. 161-174. 4. Хоменко І. Логіка. Теорія та практика. Київ: ЦУЛ, 2019. 400 с. 5. Козаченко Н. Логіка: теорія, практика і самостійна робота: навч. посіб. Кривий Ріг: КДПУ, 2022. 119 с. 6. Кравчук, Л. В. Логіка та критичне мислення: посібник. Тернопіль : ТНМУ; Укрмедкнига, 2023. 148 с - Плахтій М.П. АЛГЕБРА ЛОГІКИ ТА ФІЛОСОФІЯ НАУКИ В УКРАЇНІ: ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ. Вісник Львівського університету. Серія філос.політолог. студії. 2025. Випуск 63, 200–206 с. <i>Visnyk of the Lviv University. Series Philos.-Political Studies</i>. Issue 63, p. 2025 200–206 DOI https://doi.org/10.30970/PPS.2025.63.22 - Plakhtii Marianna. Ukrainian Logical Terminology in Stepan Balei's Textbook. <i>Visnyk of the Lviv University Series Philosophical Sciences</i> 32 (1): 23-35 (2025) DOI: 10.30970/vps.2025.3201.02 - Плахтій Маріанна. Логічні погляди Дмитра Чижевського. <i>Гуманітарні візії</i>. Том 10, Число 1, 2024. С.13-17. DOI: https://doi.org/10.23939/shv2024.01.013
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма навчання: лекційні заняття (20 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (80 год.);

	Заочна форма навчання: лекційні заняття (10 год.), семінарські заняття (10 год.), самостійна робота (100 год.).											
Система оцінювання результатів навчання	Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь здобувачів вищої освіти відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю відповідно до Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWaegkQ58tdMxxbqQKufF/view. Поточний контроль здійснюється на кожному занятті в межах змістового модулю, має навчальний характер, може проводитися в формі усного (письмового) опитування, співбесіди, виконання практичних та тестових завдань. Проміжний контроль здійснюється з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного і практичного матеріалу змістових модулів у формі модульної контрольної роботи. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Підсумкова оцінка є арифметичною сумою балів за поточний контроль, модульну контрольну роботу, виконання індивідуального завдання. Підсумковою оцінкою є залік. Розподіл балів, які отримують студенти: <table><tr><th colspan="3">Поточний і модульний контроль</th><th>Сума</th></tr><tr><td>Поточний контроль</td><td>Самостійна робота</td><td>МКР</td><td rowspan="2">100</td></tr><tr><td>45 балів</td><td>10 балів</td><td>45 балів</td></tr></table>	Поточний і модульний контроль			Сума	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	100	45 балів	10 балів	45 балів
Поточний і модульний контроль			Сума									
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	100									
45 балів	10 балів	45 балів										
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view											
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий контроль, виконання самостійної роботи, модульна контрольна робота											
Локація	URL: https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/											